

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen	v upravnstvu prejeman:
celo leto K 24—	celo leto K 22—
pol leta 12—	pol leta 11—
četrt leta 6—	četrt leta 5.50
na mesec 2—	na mesec 1.90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izjaja vsak dan sveder izvenredni modelje in grammatike.

Inserati veljajo: peterskopna petlet vrsta za enkrat po 14 vin, za dvakrat po 12 vin, za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravnstvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Poznamo št. 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vplačila naročnine se ne ozira.

Narodna tiskarna telefon št. 65.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	za Nemčijo:
celo leto K 25—	celo leto K 28—
pol leta 13—	pol leta 14—
četrt leta 6.50	četrt leta 7.50
na mesec 2.30	na mesec 2.80

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znamka.

Upravnštvo: Knafljeva ulica št. 5, (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 35.

Obstrukcija v Istrskem deželnem zboru.

Trst, 17. novembra.

Danes, ob 2. popoldne se je začela tretja seja istrskega deželnega zbora. Čim je deželni glavar dr. Rizzi otvoril sejo, se je oglasil za besedo poslanec Spinič ter protestiral proti sestavi zapisnika in proti postavljenemu postopanju predsedništva. Za njim je govoril dr. Trinajstić, ki je ostro kritikoval postopanje predsedstva, poudarjal, da parlament, kakor je istrski deželni zbor sploh ni parlament, ker se poslanec večine prebivalstva ne pušča stavljanju predlogov v jeziku tega prebivalstva. V istem smislu je govoril tudi pazinski župan dr. Kurelić. Prvi vihar je nastal med govorom dr. Zucconea. Ta je najprej dokazal pravico hrvaškega in slovenskega naroda do Istre, potem pa ožigosel deželnega glavarja dr. Rizzi, da ne postopa postavno in pravično. Deželni glavar je protestiral, da se ga napada, kar je izzvalo na galeriji hrup in živžvanje in pomagali so tudi italijanski poslanci. Nato so hrvaški in slovenski poslanci segli po piščalkah in drugih obstrukcijskih instrumentih in nastal je nepopisen šum in vrišč in krik. Slovenski poslanci so nastopili tudi proti galeriji in so prisilili deželnega glavarja, da jo je dal izprazniti.

Ko je končno kraval ponehal, je dr. Zuccon nadaljeval svoj govor. Za njim sta govorila še dva slovenska poslance, na kar je italijanski poslanec Benatti predlagal, naj preide deželni zbor na drugo točko dnevnega reda. Ta predlog je pobijal dr. Trinajstić v poldruhu uro trajajočem govoru in poleg njega je govoril tudi dr. Zuccon. Tako je nastala 8. ura večer, na kar je bila seja zaključena. Vse obstrukcije hrvaških in slovenskih poslancev ni imela seja prav nobenega uspeha. Prihodnja seja bo utri, v torek 18. t. m. Hrvatski in slovenski poslanci bodo z obstrukcijami nadaljevali.

Obupna sredstva.

Klerikalna politika je v zadnjem času doživela grozovite poraze. Države, v katerih je nemotena dominirala, so ji postale kar naenkrat nevarne ter so iz nje ekstreme pre-

stopile v drugega. Francoski je sledila Španija, Španiji Portugalska. Vsi ti porazi so prišli tako nepričakovano, da so rimski krogi kar konsternirani in takorekoč obupani, saj so izgubili razven ene postojanke vse. Ti politični porazi pa pomenjajo tudi začetek materialnega poloma rimske kurije. Kajti v središču klerikalnega gibanja potrebujejo dan na dan ogromne vsote, ker le na ta način morejo uspešno udeleževati svoje ideje. Moderni čas pa nikakor ne more prenašati tistih idej, katere zastopa in razširja klerikalizem. V času lokomotive, brezzičnega brzjava pa ni ljudstvo več tako, dovezno srednjeveškim idejam. In ta duh časa mora sešasoma vplivati tudi na najzvestejše pristaše in uslužbence klerikalizma. Ta in oni polagoma spoznava, da se more danes le takrat uspešno boriti, če se vpoštevajo zahteve časa, kajti čas ne vpraša, kdo si in kaj si. Ravno to spoznanje pa postaja usodopolno za politiko, ki izhaja iz rimske kurije. Ta je prav dobro videla nevarnost, ki ji preti od tega spoznanja. In ker je izgubila svoje najtrdnjše trdnjave in postojanke, tedaj se je začela bati, da ne izgubi svoje poslednje postojanke — Avstrije. Klerikalizem bi tudi že v Avstriji zdavnaj izgubil svojo veljavo, če bi ne živel od narodnostnega boja. Kakor hitro bo pa v Avstriji narodnostni boj končan, začne biti zadnja ura klerikalizmu. Če pogledamo v našo ožjo domovino, na Kranjsko, vidimo, kako se klerikalna stranka boji, da bi ne prenehala narodnostni boj. Ker je videla, da so Nemci prebislji, da bi se se nadalje uspešno borili proti združeni slovenski sili, tedaj se je zvezala z njimi ter jih na ta način ukrepila za nadaljni boj.

Dogodki na Francoskem, Španskem in Portugalskem pa ne morejo ostati brez posledice za klerikalizem v Avstriji. Ljudstvo vedno bolj izgublja zaupanje v klerikalizem, ker spoznava, da le tisti narodi kulturno in gospodarsko napredujejo, ki so se otresli klerikalnega jeroštva. Vox populi pa brezdomno vpliva na klerikalno stranko. Vseled tega se klerikalna stranka poslužuje najprvo nasilstev, potem pa tudi vseh tistih sirenskih sredstev, s katerimi skuša še obdržati ljudstvo v svojem objemu. Včasih je pa vendarle ljudska volja močnejša nego roka klerikalnih voditeljev in moč klerikalnega časopisa. Tega se pa klerikalizem boji. Rimska kurija pa misli, da je še čas,

da se v Avstriji obvaruje poraza. Porabila je zadnja sredstva, s pomočjo katerih hoče za vedno privezati na se vse tiste vrste, ki se nahajajo danes v klerikalni armadi.

Rimski kuriji ne zadoščajo zadnji papeževi dekreti in ukazi, ki določajo, da mora vsak profesor teologije prisesti, da se bo vedno ravnal po cerkvenih ukazih, da ne sme teolog čitati neklerikalnih časopisov in knjig, ki določajo nadalje, kdaj in kako se sme odstaviti neubogljivi župnik. Zdaj je papež s svojim najnovejšim tajnim ukazom posegel v avstrijsko politično in družabno gibanje. Vsa klerikalni uredniki, vsak klerikalni poslanec, vsak uslužbenec katerega klerikalnega podjetja, vsak član klerikalnih društev mora prisesti, da bo vedno zvest ostal klerikalnim principom. Vrhovno vodstvo klerikalne politike ne zaupa več svoji armadi. Dogodki na Španskem in Portugalskem so dokazali, da ljudstvo navzlic vsemu klerikalnemu nasilstvu in navzlic oni jekleni disciplini pride vendarle do spoznanja, da je klerikalna politika najhujša sovražnica vsega napredka. Tako so vse tiste vrste, ki so stoletja in stoletja zvesto stali na strani klerikalnih voditeljev ter bojevale na življenje in smrt zoper napredek, naenkrat prestopile v armado borilcev za svobodo in napredek. In ravno ubežniki so postali najhujši borilci zoper klerikalno nasilje.

Obupen strah se polašča klerikalnega vrhovnega vodstva. Tudi v Avstriji bi morda lahko prišlo do podobnega procesa, ki se je ravno kar izvršil na iberskem polotoku. Tudi v Avstriji bi morda prestopile dolge vrste klerikalnih pristašev v taboro armade, ki se bojuje za napredek in svobodo. Klerikalna stranka ne zaupa več niti svojim najzvestejšim pristašem. Da bi ne postali ubežniki, morajo po tem novem papeževem tajnem ukazni prisesti, da se bodo vedno zvesto bojevali pod zastavo klerikalne misli.

Skrajno sredstvo je to, katerega se poslužuje klerikalizem v strahu, da ne izgubi svoje poslednje postojanke. Toda tudi to skrajno sredstvo ne bo ovrnilo, da se zapeljano in zaslepljeno ljudstvo ne bi otreslo klerikalne hegemonije ter šlo po poti, katero določa moderni čas in ki vodi do pravega kulturnega in gospodarskega razvoja, po poti svobode in napredka.

še. Zavist napram tem mogočnikom je bila bič, ki ga je gnala v njegovi želji po denarju in neizmernem bogatstvu, vedno naprej neustrahljivo delujočega in računajočega. Želja po bogatstvu in uživanju, neizmernem in razkošnem uživanju, ga je naposled povsem prevladala.

Mina je stala pod vplivom tega brezobzirnega pehanja in tudi v njej se je poleg tega bogastva rodila samopašna zavest. Postala je ponosna in na nekdanjo revščino je mislila prezirljivo in posmehljivo. Zavedala se je svojega družabnega ugleda in svoje reprezentacijske naloge, ki ji jo je omogočila njena telesna lepota. Carlutti jo je potreboval kot potrebuje lepa soba okrase, in da se izobrazijo še nekoliko bolj, ji je preskrbel učitelja; zadostovalo je, da jo je izobrazil na zunanje, zakaj tudi Carlutti je imel svoje splošno izobrazbo le na zunanje. Vse se je sukalo okoli forme, pri kateri so lepe obleke in sigurni nastop prepotrebnosti pritlikali. Mina je vse to kmalu spoznala in se ravnala po tem. Njena duša je postajala mrzla, neobčutna in nesprejemljiva za gorka čustva, ki so jo nekdanj krasila. Bolela pa jo je zavest, da ni legitimna žena. V tem velikem in bogatem svetu, v katerem je živelasadaj, se nihče ni izpotaknil nad tem in nihče vprašal po legitimnosti, vendar se sama ni mogla nikoli sprijamiti s

Resnica se je izkazala?

Iz Krškega, 17. oktobra.

Gospod mestni župnik J. N. Renier je našel v »Slovenec« končno vendarle zagovornika, in to nekamu sumljivo navdušenega. Gospod je bil namreč v obnovljenem kazenskem postopanju oproščen krivde po § 516. kaz. zak., in državno pravdnštvo je umaknilo vložen vzklic. O objektivni resničnosti vsake sodbe se da seve prerokati, posebno še v tem slučaju. Pozivljemo pa gospoda Reniera vnovič, naj nam da pooblastilo, da smemo pregledati sodne spise, in če bi se izkazalo, da smo mu storili krivico, dobi polno zadoščenje. Objavili smo svoj čas le gola dejstva. Njegov teatrališki zagovor ima prozoren namen in vsak poznavalec razmer mora reči, da je ves plejdoje ena velika ironija: od »nedolžnosti« in »obče priljubljenosti« začeni — ako izvzamemo omizje — do izpolnjevanja IV. božje zapovedi (tiskarski škrt je naredil ominozno šesto!) — ali pa naivno očitanje, da pogrešamo župnika po gostilnah in plesiščih!

In da je popolnoma zgrešeno, če se izkuša to afero zvaliti na politično polje, o tem se utegne g. R., ako še ne bi vedel tega, poučiti pri sosednjih duhovnih sobratih; v tem vprašanju so liberalci in klerikalci čudovito edini, v srečo menda celo večina tefelrunde...

Mar je to »blago in plemenito«, velečastni, če se župnišče malodane demolira, če se pustoši vrt, profanira in oropa cerkev? in steli že pozabili, kako ste postopali nasproti svojem? En sam stavek je v vsej nagrobnici odkritosrčen in resničen: da ima g. R. »veliko zaslonbo« pri blaži dobroti krškega mesta, gospo Kotschevarjevi. Toda o tem raje molčimo za danes.

Vkljub prijaznemu opominu se tačas ne misli nihče iti v Kanoso. Pač pa svetujemo gospodu R. v njegovem interesu, naj ne izziva več tako drzno javnih odgovorov in pojasnil, kajti zvenelo bi morda prav neljubno po ušesih njemu in marsikomu — in pokazalo bi se, da se vendar ne da vse kupiti v Krškem!

Dnevne vesti.

— Razprave v delegaciji. Pri razpravi o zunanji politiki v odseku avstrijske delegacije je imel dr. Ploj

velik govor. Zavzel je v tem govoru stališče, ki je v direktnem nasprotju s stališčem našega lista in vsaj kranjske narodno - napredne stranke. A mi se zaradi tega prav nič ne razburjamo, iz tega preprostega razloga, ker nimamo pravice zahtevati, da bi dr. Ploj zastopal naša stališča. Nasprotje med nami in dr. Plojem je v tem vprašanju očitno in da se z njegovimi izjavami ne strinjamo, se ob sebi razume, ali resnica je tudi, da drugačnega stališča od dr. Ploja sploh ni smel nihče pričakovati. Dr. Ploj ni bil nikdar pripadnik narodno - napredne stranke in mu tudi narodno - napredna stranka ni dala mandata za državni zbor. Dr. Ploj je bil izvoljen v državni zbor na podlagi konservativnega programa. Iz tega programa izhaja tudi stališče, katero je zdaj zavzel pri debati o zunanji politiki, a če tudi se naprednjaki ne strinjamo z njegovim stališčem, čisto gotovo je, da nimajo klerikalci nobenega vzroka zabavljati na dr. Ploja, kajti to stališče, katero je zastopal dr. Ploj, zastopajo tudi klerikalci. In vendar zabavlja »Slovenec« na dr. Ploja, ker je zastopal tisto stališče kakor je vedno klerikalci zastopajo. Vzrok temu gnusnemu psovanju in zabavljanju ni drugega nič, kakor ljubosumnost dr. Susteršiča. Zlodeji vidi, kako je to, da je dr. Ploj pri vseh političnih akcijah dr. Susteršiča toliko in toliko kilometrov naprej in naj se peha dr. Susteršič kolikor se hoče, dr. Ploja ne more nikoli dohiteti, vedno zaostaja za njim. Letos bi bil imel dr. Susteršič prav lepo priliko, da bi se bil izkazal v delegaciji. Izvoljen je bil v odsek za zunanjo politiko in ker ni med dr. Susteršičem in med dr. Plojem glede zunanje politike prav nobenega razločka v naziranjih, bi se bil lahko dr. Susteršič prerinil v prvo vrsto. Pa jo je zopet enkrat »zafural«. Odložil je mandat in zdaj ga tare jeza, da je imel dr. Ploj govor. In zato mora »Slovenec« na infamen način osebno sramotiti dr. Ploja, da si je govoril popolnoma v tistem smislu, kakor bi bil govoril dr. Susteršič, seveda ne zaradi klerikalcev, marveč ker je to konsekvence programa, na katerem je bil izvoljen, in ker stoji na tem stališču hrvaški poslanci, ki imajo v »Zvezi južnih Slovanov« večino in odločilno besedo. Ta slučaj zopet kaže, da klerikalci v politiki ne gre za načela, nego zgolj za osebe in da na najinfamnejši način skušajo ubijati osebe, ki se jim ne uklonijo tudi

LISTEK.

Mina.

Roman; spisal A. P. Rušic. (Dalje.)

XXVIII.

Ker je bilo poletje hladno in vreme zelo ugodno, sta namerila Mina in Carlutti na daljše potovanje. Prepotovala sta severne kraje in se nato preko romantične Tirolske podala po krasni ampeški dolini v gornjo Italijo. Ostala sta nekaj časa na čarobnem Lidu in se nato preselila čez morje na avstrijski Kvarner, dokler se na zimo nista ustavila v Trstu. Namenila sta, da tu prezimita, zakaj Carlutti je imel tedaj največ kupčijskih poslov v ravno mogočno rastočem Trstu.

Carlutti je tu Mini uredil razkošno stanovanje. Imela je celo prvo nadstropje in moderno zidano stanovanje je bilo lepo, okusno opravljeno. Pohištvo je bilo izdelano iz dragega mahagonija in bogato okrašeno z umetniškimi barok rezbami. Tla so bila iz črne in belega lesa v podobi velikih zvezd in sobne slikarije je napravil znan mojster. Po sobah so viseli pozlačeni lestenci in stene so bile okrašene z umetniškimi pokrajinski-

mi slikami, ki jih je nabavil Carlutti po raznih impresionistiških razstavah. Vse je kazalo na bogastvo in na razkošnost hrepenenja po lepoti in umetnosti. V tem stanovanju se je zbirala časih mešana družba: bogati trgovci, bankirji, politiki in žurnalisti, s katerimi je imel Carlutti vsakovrstne zveze. Tisti čas se je Carlutti močno potegoval za neko večje javno delo in je hotel svetu imponirati z bogastvom in močjo. Vabil je tedaj razno vplivno gospodo k sebi, dobro vedoč, da se bodo izdatki tega razkošja sijajno obrestovali, če se mu posreči namera. Podkupil je žurnaliste, ki so pisali v listih o njem in njegovih komercialnih talentih ter strokovni naobrazenosti. Skratka, delal je tako, kakor delajo to modri ljudje s praktičnimi cilji. Javnost je neprestano nadlegoval s tem, da je daroval za razne dobrotne naprave majhne vsote, o katerih pa so morali poročati časopisi. Z raznimi bogataši, ki so bili obenem javni funkcionarji je stopil v kupčijske zveze in tako si je gladi pot do milijona... Ta misel mu je neizmerno ugajala in ponoči je časih premišljeval o tem, kako bi se povzpел do krezovstva in s tem vplivnega, mogočnega činitelja v vsem družabnem življenju. Poznal je osebo nekaj ljudi, ki se jim je posrečilo, preriti se do površja in zato je bilo njegovo hrepenenje še močnej-

ja, ko je njo spremljal v Višnjevec. Preselil se je v drug kontor, vendar tam ga niso dolgo obdržali. Odpustili so ga brez vzroka. Nato je šel k nekemu odvetniku, ker pa mu ni ugajalo delo, je zapustil to službo sam. Sedaj se je potikal okoli iščeč primerne službe. Prišel je v Trst, izvedel tu za njen naslov in jo prišel obiskati.

Mino je to njegovo pripovedovanje dolgočasilo. Ona je živila sedaj vse drugače kot nekdanj, postala je računajoča ženska, hrepeneča visoko, in zato ni imela sedaj smisla za nekdanjost in jo tuja beda ni več interesirala.

Zato sta oba umolknila za nekaj časa, Miroslav jo je molče opazoval. Njena lepota ga je očarala. Vse je bilo lepo, kar je videl in v tej krasoti se je zibala ona, katero je ljubil tako močno.

»Mina, ljubil sem te in še te ljubim!« je kričnil nenadoma. Njegov glas je bil bolesten in omahnil je nazaj na stol. »Ali se spominjaš srečno preteklosti?« je nadaljeval strastno. Ujel je njeno roko in jo krčevito pritiskal na svoja lica.

Mina je ostala hladna. »To je preteklo«, je rekla. »Zame preteklost ni bila srečna, sedaj vem to« in zamahnila je malomarno z roko. Njen glas se mu je zdel ošaben in v bezedah je ležala sarovost. Nadaljevala je:

čkrat, kadar postopajo tako, kakor bi postopali klerikalec sam, če bi se njih vodja ne bil odtegnil prevzetim dolžnostim.

† Vse so poglani na voliče. Kar ima klerikalna stranka ljudi na razpolaganje, vse je poglani na voliče. Poslanci, duhovniki, mežnarji, vsi mogoči in nemogoči ljudje so bili na nogah. Take agitacije ni bilo še nikdar na Slovenskem, kakor sedaj pri volitvi v novomeško - belokranjskem okraju. Samo v nedeljo so imeli klerikalec 15 shodov, a koliko so jih imeli že prej in koliko so duhovniki še osebno delali od hiše do hiše, od moza do moza in od ženske do ženske! Ali to ne kaže jasno, kako silen strah imajo klerikalec pred volilci in kako se boje, da bi bili po notah tepeni, če bi smeli volilci svobodno izbirati? Ne dvomimo nič, da bodo klerikalec pri današnji volitvi zmagali. Pri tej zložitvi okrajev in pri sedanjem nečutenem pritisku duhovščine pri tem brezprimernem terorizmu, pri tej sramotni zlorabi spovednice in prižnice, pri tej infernalni lažnjivosti, s katero begajo duhovniki nepočineno ljudstvo, kaj drugega pač ni pričakovati, zlasti ker je novomeški okraj še po veliki večini v klerikalnih rokah. Ali veseli klerikalec te zmage vendar ne bodo. Že volilno gibanje jim je pokazalo, da je ljudstvo začelo spoznavati goljufivi klerikalizem in začelo uvidevati, da so klerikalec stranka, s katero ne more hoditi, kdor sebi in svojem narodu dobro želi. Vsaka sila do vremena. Avstrija je edina država na svetu, kjer je klerikalizem še v cvetu, povsod drugod so si klerikalec nakopali tako sovraštvo, da jih izganjajo, kakor se izganja mrčes. Pri nas postopajo klerikalec ravno tako in še grje, kakor so postopali na Francoskem, na Španskem in na Portugalskem. Ljudstvo se je začelo tega zavedati in kadar bi to popolnoma spoznalo, bodo klerikalec tudi dobili primerno plačilo.

† Iz učiteljskih krogov z dežele. Na dopis z dne 15. t. m. v listu »Skalske« moramo pripomniti, da je naslov »Iz učiteljskih krogov« v toliko popraviti, da pisec članka ni učitelj, pač pa je bil njegov oče učitelj. Iz vsega zabavljanja se vidi, kaj name rava člankar. Morda dobi v Ljubljani kakakega kalina, da bi se mu vsedel na nerodno nastavljen limanec, a na deželi sodimo zadnje gibanje vse bolj trezno. Mi poznamo delovanje »Skalske« in lahko trdimo, da so ravno oni naprednemu učiteljstvu največ škodovali. Nepredvidna politika se povsod masuje, tembolj pa pri takem stanu, ki je od vseh strani obdan od sovražnikov. Čemu torej dajati nasprotnikom orožje v roke. Zakaj odhajate ravno »Skalske« se one trezne moze od nas, ki v resnici z nami čutijo in nam tudi pomagajo, ako morejo. Zakaj vedno le zavijate in nočete priznati resnice. Res je, da bi bila napredna stranka svoj čas lahko več storila za učiteljstvo; res je pa tudi, da sama nikdar ni imela večine, ampak samo z veleposestniki, koji so se pa bali povečati naklade. Priznajmo pa, da nam je ravno napredna stranka dala osebnost status, brez katerega bi bilo pod sedanjim klerikalno vladno strahovladno napredno učiteljstvo naravnost ubito. Res je tudi, da bi bilo učiteljstvo vsaj kolikor toliko zadovoljno, če bi se mu plačilo toliko zvišale, kolikor se je vse podražilo od tačas, kar so mu ti preklečani naprednjaki zadnjič zvišali plačo. Kritizirati in razdirati je veliko lažje, kakor pa kaj pozitivnega storiti. Mnogo je tudi pomogo, da se napredna stranka ni toliko zavzemala za napredno učiteljstvo, kakor bi se bila morala, ker so na čelu učiteljske organizacije stali moške, ki so bili jako dobri stanovski organizatorji, a jako slabi politiki. To priznamo. Res je pa zopet, da se je tudi od strani voditeljev napredne stranke dosti grešilo. Kar je bilo, je minulo. Mi hočemo pa sedaj prepustiti našo politiko svojem izbornemu političnemu voditelju Ganglu, ki bo v zvezi z napredno stranko gotovo vse najboljšje ukrenil za nas. Glavna napaka vas Skalscev je pač ta, ker nočete delati po nasvetih starejših, kakor je pri vseh resnih strankah, ampak hočete samo komandirati in razdirati. Najprej prostak, potem podčastnik, nato častnik in končno šele general, to je naravna pot, vse drugo je utopija!

† Kaj so renegati. Se nikdar ni tako značilno obsodil renegate Nemece, kakor je to storil prof. Adolf Bartels v »Deutschsoziale Blätter«, kjer pravi doslovno: Der geborene Slawe, der für deutsche Art und Sitte wirkt, ist in meinen Augen ein Lump, denn er hat seiner natürlichen Bestimmung nach für seines eigenen Volkes Art und Sitte zu wirken, und nicht für die eines fremden. Po sodbi nemškega profesorja, so vsi renegate lumpje, germanizacija lumparija. Lumpi so pa potem tudi vsi tisti, ki germanizacijo podpirajo. Prepričani pa smo, da bodo renegati in Nemei mirno spravili v žep to obsodbo ter nadaljevali svoje lumparije.

— Iz službe pri Južni železnici. Premočena sta aspiranta Ivan Zor-

ko iz Krškega v Savnino in Josip Cugmus iz Rač v San Michele na Tirolskem. Službi sta se odpovedala asistent Mihael Pintar v Grobelnem in aspirant Franc Šireelj v Poljčanah.

Ogenj. V nedeljo popoldne je med kršćanskim naukom začelo goriti v Podborštu št. 24 pri Mlaki v kamniškem okraju. Posetnici, Marija Levec, ki ima moža v Ameriki, je zgorel kozolec, gospodarsko poslopje in mnogo sena ter poljskih pridelkov. Škoda je občutna, ker je bila zavarovana samo za neznan znesek. Ogenj so baje zanetili otroci, ki so brez nadzorstva ostali doma. Gasililo se je precej »po domače«, če odštejemo par častnih izjem.

Sprememba posesti. Brivec Fr. Zajec v Ljubljani je kupil hišo brivca Ivana Potuška v Kranju za 16.000 kron.

Boj zoper šolo v Hrastniku. Naučno ministrstvo je z odredbo z dne 14. t. m., št. 24.258, odbilo rekurz slovenskih občin Trbovlje, Dol in Sv. Krištof in krajevnega šolskega sveta v Hrastniku zoper ustanovitev javne nemške ljudske šole v Hrastniku. Kdor pozna razmere v Hrastniku, ve, da je nemška šola v Hrastniku popolnoma nepotrebna, in nima drugega namena, nego germanizirati slovensko dečo. Poznamo našo vladu in zaradi tega se prav nič ne čudimo temu najnovejšemu nje-memu činu, s katerim hoče še bolj poostreiti narodnostni boj. Vprašamo le, zakaj vlada povsod tako ne postopa. Tisoče in tisoče slovenskih otrok je v Trstu, na Koroškem, Koroškem brez slovenskih šol, tisoče in tisoče čeških otrok je na Dunaju in Nižavstrijskem brez čeških šol. In vendar vlada noče tega uvideti in dovoljuje rajše Nemcem tam šole, kjer so popolnoma nepotrebne. Institia fundamentum regnorum!

Nasilen agent. Nedavno so poročali listi, da je agent Andrej Drevenšek zasledoval v Zidanem mostu dve dekleti. Ko ga je radi tega orožnik ustavil in aretirati, se je vedel Drevenšek tako nasilno, da je moral orožnik rabiti orožje. Drevenšek je bil pred celjskim sodiščem obsojen na osem mesecev ječe.

Štajersko slovensko učiteljstvo in ločitev deželnega šolskega sveta. Zveza štajerskih slovenskih učiteljev in učiteljic je zavzela na svoji seji dne 16. t. m., ki se je vršila v Celju, z ozirom na predlagano delitev deželnega šolskega sveta, sledeče stališče: Organizirano slovensko štajersko učiteljstvo zahteva, da se slovenskemu šolstvu zagotovi vsestranski svobodni razvoj. Slovensko učiteljstvo ne more zaupati klerikalnim poslancem, ki so predlagali delitev, iz mnogih tehtnih razlogov. Glavni vzrok nezaupanju je gotovo ta, da so se klerikalec pogajali z vlado in z Nemei, ne da bi bili preje stopili v dogovor z zastopstvom slovenskega učiteljstva in ne da bi se bili preje v tako važnem narodnem vprašanju posvetovali z onim delom štajerske slovenske javnosti, ki je šoli naklonjena, namreč s starimi konservativnimi politiki in napredno nar. stranko. Slovensko učiteljstvo protestira proti temu, da se hoče rešiti tako važno vprašanje brez učiteljstva in brez soglasja s šoli prijazno javnostjo. Slovensko učiteljstvo obsoja netočnost in nejasnost predloga klerikalnih poslancev o delitvi deželnega šolskega sveta, ker ta ne zastopa teritorialne enote slovenske. Spodnje štajerske ter zahteva le zastopstvo kmečkih občin; s tem pa odtegne slovensko šolstvo v spodnještajerskih mestih in trgih zlasti v dvojezičnih krajih narodnemu vplivu.

Zastrupljenje z octovo kisline. Zakonska Josip in Ana Butolen v Celju sta svoj čas poslala svoje 13-letno hčerko Ivano v Krušičevo trgovino po octovo kisline. Deklica je vzela navadno steklenico, od katere je med potom izgubila zamašek. Katarina Krušič je nalila v steklenico za četrt litra octove kisline, dasi ravno smejo trgovci prodajati imenovani predmet samo v majhnih zaprtih steklenicah. Deklica je doma postavila steklenico na mizo. Prišel je pa dve in pol leta tsari Butolov sinček, prijel za steklenico ter spil precej nevarne tekočine. Naslednji dan je otrok umrl. Radi navedenega dogodka so bili te dni pred celjskim sodiščem obsojeni Josip in Ana Butolen vsak na teden strogega zapore, Josip Krušič na deset in Katarina Krušič na 14 dni strogega zapore.

Sirov hlapec. Dne 12. p. m. je peljal hlapec Anton Kacun iz Zalca na Vrnsko voz piva. Pred neko gostilno je Kacun ustavil, da se nekoliko okrepča. Med tem je zlezal na voz Martin Lichtenegger, ki je bil precej pijan. Zdal so konji potegnili ter začeli iti naprej. Takoj je prišel Kacun, ustavil konje ter z bičem začel udrihati po Lichteneggerju, da je bil po obrazu takoj ves krvav. Nato je stopil Kacun na voz ter je vrgel Lichteneggerja z voza močjo na tla, kjer je brez zavesti obležal. Kacun je bil te dni obsojen na šest mesecev ječe.

Trgovca s dekletom. V Poljčanah na Štajerskem so prijeli nekakega Žida Hanselmana, ki je nabiral dekleta ter jih pošiljal v mesto v tolarne hiše. Aretacija se je izvršila na kolodvoru, ravno v trenutku, ko se je mislil odpeljati s svojimi stvarmi. Pri sebi je imel 12 deklet. Žid je imel mnogo avstrijskega in tuje denarja.

Šulterfajnska šola v St. Lenartu v Slov. Goricah. Vpisovanje v imenovano penemčevalnico se vrši vsako nedeljo do meseca novembra. To pa zato, da bi mogli nemškutarji še kaj slovenskih otrok naloviti za svojo nepotrebno šolo, ker bi jo morali sicer zapreti, ker ni v St. Lenartu nemških otrok. Nemški šulterfajn mora res dosti denarja imeti, da zida za slovenske otroke nemške šole. Naša šolska družba pa niti toliko sredstev nima, da bi mogla zidati za slovenske otroke šole, kjer so neobhodno potrebne. Zalostno, toda resnično. Slovenec — iznajditelj. Gospod Davorin Čajhen bode razkazoval prihodnjo nedeljo v gostilni svojega brata na Teharjih zanimiv električen aparat, ki omogočuje električno razsvetljavo v vsaki hiši brez posebnih stroškov.

Ustrelil se je posestnikov sin Anton Zagoršak v Žameneh pri Ptuj. Vzrok samomora je prepir z domačimi.

Sreča v nesreči. Pri gradu Miramar, kraj Trsta, je hiša, ki stoji nad 28 metrov visokim zidom. V tej hiši stanuje oskrbnik Pečar. V nedeljo popoldne je Pečarjeva žena na terasi čistila hišno oropavo. Pri tem je stopila na zid in — padla v globočino 28 metrov. Vse je mislilo, da se je žena ubila, a padla je bila na morsk pesek in se le malo poškodovala.

Orožnik usmrtil aretiranca. Na Opčinah pri Trstu je spomladaj orožnik Lang — bivši kadet in skrajno fanatičen Nемец — ustrelil nekakega Resiča, ker se je ta hotel z begom odtegniti aretaciji. Zdal je Lang zopet usmrtil nekakega človeka. Aretirala ga je v St. Lovrencu pri Pazinu in ga vkleknega gnal v Pazin. Vkleknjeni človek pač ni mogel orožniku ničesar storiti. Vendar ga je Lang na cesti z bajonetom tako zabodel, da je na licu mesta umrl. Lang je potem dal županu ključ od verige, češ, naj gre župan mirno odkleniti roke.

Častnik — samomorilec — umrl. Kakor smo že poročali, se je na Dunaju pred par dnevi z veronalom zastrupil nadporočnik 97. pešpolka Jožef Hribar. Zdal nam poročajo, da je nadporočnik umrl. Truplo so prepeljali v Trst.

Več sto puranov so prignali s Hrvaškega na tukajšnji trg. Žival je vseskozi lepo razvita, zdrava in dorasla in, kar se pač le redkokdaj dogaja, večinoma tudi dobro rejena, da se lahko takoj zakolje. Povprečna teža purana znaša 5 do 7 kg in temu primerna cena 5 do 6 kron, kar gotovo ni pretirano, če se pomisli, da je govedina mnogo dražja. Čuje se, da v kratkem priženo nadaljnje jate te perutnine na tukajšnji trg, kar je pač lako umljivo, ker se žival kaj lahko proda.

Nepošten vajenec. Nek pekovski mojster je pred kratkim skril svoj prihranek 100 K v neko luknjo v veži. Njegov vajenec pa je to opazil in celo vsoto ukradel, nato pa pobegnil. Pred odhodom je mojstru popustil pismo, v katerem je rekel, da se bode usmrtil, kar se pa ni uresničilo. Policija ga je sedaj izsledila.

Nepredviden kolezar. Včeraj popoldne je podrl nek dijak s kolesom na Bleiweisovi cesti šolskega učence Antona Plesterjaka, kateri se je pri padcu na desni roki poškodoval. Kolezar je znan.

Tatvina. Snoči je bil ukraden hlapecu Francetu Stankotu iz vozička, ki je stal na Vodnikovem trgu, zavitek zlate barve, vredne 36 K. Tat je porabil priliko, ko je šel hlapec v tamošnjo pošto filijalko.

V Kolodvorski ulici je našel nek tuj gospod dva papirnata zavitka slaščic, 11 vencev fig ter vse skupaj odal v mitniški čuvajnici v Kolodvorski ulici, kjer se naj lastnik čimprej oglasi.

Delavsko gibanje. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 27 Slovencev, 60 Hrvatov in 101 Macedonec. V Kormin se je povrnilo 12 Lahov, v Trbiž jih je šlo pa 8. V Budimpešto se je odpeljalo 6 Domžalk.

Izgubila je gđ. Angela Pipanova srebrno žensko uro. — Ga. Elza Samplova je izgubila zlat obsek. — G. Leopold Markl je izgubil bankovec za 10 K.

Slovenska Filharmonija igra danes zvečer v kinematografu »Ideal«. Odselej naprej bo igrala v imenovanem kinematografu vsak ponedeljek in petek.

Danske tansbarske družbe »Zvenda« koncertuje danes in prihodnje dni v hotelu »Ilirija«. Več v inseratu jutri.

Uradne vesti. Dne 20. oktobra ob 9. dopoldne se prodalo na javni dražbi na Poljanski cesti št. 67. x

Ljubljani razni stroji, 2 motorja in 1 avtomobil.

Oboženo je!

Kar se je minister Härtl zarotil, to je izpolnil. Cesar je že potrdil novi ljubljanski statut in ljubljanski volilni red. Obenem je cesar tudi potrdil novi občinski red in občinski volilni red za vse druge kranjske občine. Pred tedni smo poročali, da se je minister Härtl zaklel: štiri dni potem, ko pride v deželni zbor kranjskem sprejeti statut in volilni red na Dunaj, bo potrjen. Härtl je svojo besedo izpolnil. Še nikoli, kar svet stoji, ni bil noben zakon tako hitro potrjen, kakor ta. Sankecioniran pa ni bil iz spoznanja, da je potreben in koristen, saj ga je vlada sama odklanjala, dokler ni prišla v konflikt z mestno občino in ni bila prisiljena razpustiti občinski svet, marveč potrjen je bil ta zakon, ker misli vlada, da bo z njim udarila narodno - napredno stranko in kaznovala Ljubljano.

Društvena naznanila.

»Dramatično društvo« je poslalo k 70letnici prof. Fr. Gerbiću toplo pisano pismo, v katerem omenja poleg zaslug za glasbo sploh posebej še zaslug za »Dramatično društvo«.

Društvo avstrijskih železniških ekspedientov je sklicalo v nedeljo, dne 16. t. m. v hotelu Seydel pri južnem kolodvoru zborovanje za postajne mojstre. Na zborovanju je poročal društveni načelnik g. Hartinger o zadnji pasivni rezistenci južnih železničarjev. Ostro je prijel vodstvo socialnodemokratskih železničarjev, ki je tako sramotno izdalo koristi železniških uslužbencev. Načelnik je pozival tovariše k tesni stanovski organizaciji, kajti le združeni bodo prišli do zaželenega zboljšanja. Oglasilo se je še več govornikov, ki so se bavili s stanovskimi vprašanji. Končno se je sprejela resolucija, ki jo predloži posebna deputacija ravateljstvu južne železnice.

Laški tečaj se prične v slovenskem trgovskem društvu »Merkur« v Ljubljani v četrtek, dne 20. oktobra ob 9. zvečer. Oni gospodje, ki so se zglasili za ta tečaj, naj se blagovolijo v četrtek zanesljivo zbrati v društvenih prostorih. Zglasitev novih udeležnikov je vedno še mogoča. Tečaj se otvori za začetnike. Pouk je brezplačen.

Streliški klub »Centrum« naznana, da se bo v sredo, 19. t. m. ob pol 8. zvečer pričelo streljanje v prostorih restavracije »Novi svet«.

Gasilno društvo v Vipavi priredi dne 28. t. m. v dvorani g. župana Petrovičiča ples po gorški šegi. Pri plesu svira godba iz Proseka. Začetek točno ob 1. popoldne.

Akad. tehn. društvo »Triglav« v Gradcu. Peti redni občni zbor akad. tehn. društva »Triglav« v Gradcu se vrši dne 21. vinotoka t. l. ob 8. zvečer v prostorih društva.

K »Matič Slovenski« je kot ustanovnik pristopil ban troedine kraljevine, Nikola pl. Tomašič.

Narodna obramba.

Črnilo v prid družbi sv. Cirila in Metoda prodaja se že v sledečih trgovinah: V. Weixl, Maribor; Zvezna trgovina, Celje; I. Peteršič, Ptuj; I. Veselič in L. Kuharič, Ormož; M. Robič, Središče; A. Korošec, Radgona; F. Herzog, Ljutomer; A. Seršen, Verželj; L. Druškovič, Slov. Gragec; v mariborskem okraju dobi se že pri vsakem slovenskem trgovcu na deželi, ter imajo to črnilo tudi nekatere šole že v porabi. Upamo, da bodo tudi trgovci drugih krajev to črnilo naročili, da se bode tako razširilo, kakor v mariborskem okraju. Ker se črnilo v mrazu nikakor ne more razpošiljati, naj se takoj naroči pri zalagatelju V. Weixl, v Mariboru, dokler je še topli čas. Ako bode naše občinstvo povsod in vedno le zahtevalo Ciril in Metodovo črnilo, ki ni nič dražje kakor drugo, in v kakovosti je boljše, tedaj bode družba tudi pri tem imela zelo lepe dohodke.

Prosveta.

Slovensko deželno gledališče. Danes zvečer se uprizorita tridejanska komedija »Lokalna železnica« in enodejanska »Punčica«. V prvi noviteti sodelujejo tudi gg. Skrbinšek (major v p.), Grom (mizar) in Peček (rancopolnik), ki so slučajno izostali na gledališkem listu. Glavne vloge v komediji igrajo gg. Verovšek, Molek, Šimaček, Skrbinšek, ga. Danilova, ga. Bukšekova in ga. Iličičeva; v »Punčiki« pa gđ. Wintrova, Šotfilova in g. Nučič. (Pardetavata.) — V četrtek (drugič za nepar-obonente) najnovejša Lehárjeva opereta »Kraljica«.

Slovenski Jug.

— »Slovenski Trgovski Vestnik« ima v svoji 10. številki sledečo vsebino: 1. Dr. R. Marn: Navodila glede penzijskega zavarovanja privatnih uslužbencev. 2. Fr. Štupar: Mednarodni občevalni jezik esperanto. 3. F. K. Vožický: Referat »Narodnospodarskega društva v Pragi«. 4. Rudolf Šega: Karteli in trgovina. 5. Iz trgovske prakse. 6. Slovensko trgovsko in obrtno društvo v Mariboru. 7. Razmoterosti. 8. Društvene vesti. 9. Književnost. 10. Oglasi.

— Album mesta Zagreba. Po inicijativi župana Holjca je zagrebški občinski svet sklenil izdati album mesta Zagreba. V to svrhu se je setal v soboto poseben odsek, katerega so se pritegnili še občinski svetniki dr. Kršnjavi, Filipović, dr. Srkulj in Krešić ter vsenčiliški profesor dr. Bojmičič. Sklenilo se je izvoliti poseben redakcijski odsek. V ta odsek sta bila izvoljena dr. Bojmičič in dr. Srkulj. Ilustracije bodo izdelali umetniki umetniške šole in sicer v roku enega leta. Album bo predstavljal Zagreb, kakršen je spomlad, poleti in pozimi. Besedilo bo sestavljeno v hrvaškem in francoskem jeziku. Ker je album zamišljen kot častno darilo pri svečanostih priliki, se vobče ne bo dobival v knjižničarstvu. Naklada bo obsegala samo 1000 izvodov. Člani vlade, mestnega magistrata in občinskega sveta dobe častne izvide.

— Srbija hrvaškemu umetniku. Poročali smo, da bo srbska narodna skupščina votirala hrvaškemu kiparju Meštroviću častno nagrado v znesku 5000 dinarjev za njegovo umotvoro, ki predstavljajo epopejo bitke na Kosovem polju. Ta vest je bila v toliko netočna, ker je dotična častna nagrada zamišljena ne kot enkratno darilo, marveč kot stalna letna subvencija. Ta predlog so stavili v ime vseh starih srbskih političnih strank v skupščini poslanci St. Ribarac, Ljuba Davidović, dr. D. Pavlović in dr. Voja Marinković.

— Begunci iz Turčije v Črni gori. Po poročilih s Cetinja prihajajo vsak dan v Črno goro številni begunci iz Turčije — Srbi in Albanci, ter iščejo zavetja v Črni gori pred turškimi oblastmi. Črnogorsko prebivalstvo je vsled tega silno razburjeno, zlasti ker se dan za dnevom dogajajo spopadi na meji med črnogorskimi podaniki in turškimi vojaki. Na Cetinju se presoja položaj kot izredno nevaren ter se boje resnih dogodkov.

— Srbija na mednarodni umetniški razstavi v Rimu. Srbska vlada je sklenila, da se Srbija udeleži mednarodne umetniške razstave v Rimu. V to svrhu bo na svoje stroške zgradila na razstavnem prostoru v Rimu svoj paviljon. V Belgradu se je sestavil poseben odbor za rimsko razstavo, ki poziva vse srbske umetnike, naj mu čim najpreje pošljejo vse svoje umotvore, ki jih nameravajo razstaviti v Rimu. Kakor je znano, bo v srbskem paviljonu razstavil svoja dela tudi hrvaški slavni kipar Meštrović, ki neče razstaviti v avstrorskem paviljonu, ker bi ga svet v tem slučaju smatral za Avstrijca ali Ogra.

— Zgradba za tehniško fakulteto v Belgradu. Ker je vsenčiliško poslopje v Belgradu pretesno, je vlada sklenila na dvorišču univerze zgraditi novo poslopje, kjer se namesti tehniška fakulteta.

— Napad na banko v Sofiji. V soboto zvečer ob pol 8. je vdrl v banko Izrael v Sofiji šest lopovov z namenom, banko oropati. Slučajno pa sta bila še v uradu blagajnik Boné in sluga Dihov. Ker so se neznanci hoteli polastiti blagajne, je sluga fel klicati na pomoč. Prišlo je v banko več ljudi, na kar so lopovi pobegnili. Sluga Dihov je tatove zasledoval. Njemu se je pridružil stražnik Velinov in več ljudi. Eden izmed lopovov se je obrnil ter jel streljati na zasledovalce. Stražnika je težko ranil, sluga Dihov pa je bil na mestu mrtev. Policiji se je končno posrečilo lopova, ki je streljal, zajeti. Zločince se piše Penkov in je doma iz Makedonije.

Razne stvari.

* Velikanski požar v Berlinu. V četrtek je nastal v veliki trgovini s perilom v Berlinu velik požar. Zgorelo je tudi pet žensk. Škoda znaša več kot milijon mark.

* Morilec Charleston. Amerikaneec Porter Charleston, ki je meseca maja umoril v nekem hotelu ob jezeru Como v Italiji svojo, šele pred kratkim časom poročeno ženo, jo zabil v kovčeg ter vrvel v jezero, bo poslan v Italijo. Neusmiljenega morilca bo torej sodilo italijansko sodišče.

* Hiša se je podrla. V soboto ponoči ob tretji uri se je podrla na Glavnem trgu v Mechelnu v Belgiji velika hiša, v kateri je bila tudi škarnica. Tiskar kakor tudi vsi drugi stanovci so bili zašuti. Policija in požarna bramba sta takoj prišli.

razevanmi deli. Do osme ure jutraj so potegnili iz razvalin dve trupli in tri težko poškodovane osebe.

* **Rimski hujškal.** Znaní pater grof Galen hujškal po celi Avstriji. Hujškal je na Dunaju, hujškal je v Pragi, kjer je izvalil s svojimi jezuitskimi govori veliko nevoljo. Zadnji čas je hujškal po Bosni, ki obeta sčasoma postati zavetišče najhujših rimskih hujškalcev. Te dni se je vneti možakar oglašil v Kolínu na Češkem, kjer je na nekem zborovanju gmel proti rimskemu županu Nathanu. Oj ti mirni in miroljubni jezuiti!

* **Kdo je sposoben za duhovnika.** K nekemu kmetu, ki je imel tri sinove, je prav rad zahajal domači župnik. Nekoč je dobil vse tri sinove lepo skupaj doma in je vprašal očeta, kaj misli z njimi storiti. Ta je odgovoril: Prvi bo bržčas kmet, ker je najraje pri volih in vozovih. Drugi bo menda mesar, ker najraje lovi muhe in vsako ubije. Tretji pa bo gotovo mašnik. »Zakaj?« vpraša rogovodni župnik. — »Zato, ker neče nikoli moliti drugače, kakor če mu dam krajcar.«

* **Duhovnik zlorabil slepo dekle.** Ravnatelj zavoda za slepe v Sekavi, duhovni svetnik Anton Kratzer, je pobegnil. Duhovnik Kratzer je obdolžen, da je posilil 16letno slepo dekle. Torej niti slepa dekleta niso varna pred žeganimi pohotneži.

* **Za mnogoženstvo.** Katarina Davis, vrhovna zdravnica newyorških državnih zaporov se je pred kratkim izjavila za mnogoženstvo. Postava naj bi dovolila možem toliko žen, kolikor jih more preživeti. Po njenem mnenju bi se zgodilo potem mnogo manj hudodelstev. Zdravica Davis je gotovo med onimi ženskami, ki si goreče žele može, če tudi bi imel že pol tuceta žen.

Koliko je republik na svetu. V Evropi je zdaj pet republik. Te so: Francija, Švica, Andora, San Marino, ki je najstarejša republika in najnoveša republika Portugalska. V Afriki je ena sama država, ki je osnovana na republikanskem temelju, to je Liberija, katere prebivalstvo obstoji izključno iz zamorcev. V Aziji in Avstraliji so ljudje še tako pobožni, da ne poznajo nikakih republik. V Ameriki pa ni nič manj kakor 17 republik, od katerih je največja Zedinjene države, najmanjša pa Costa Rica s 320.000 prebivalci. Vseh republik je torej na svetu 23.

* **Roman mladega ribiča.** Dne 16. julija 1890 je porodila neka mlada meščanka iz Strassburga v Bari Italiji zelo slabotnega dečka. Tudi mati je bila tako slaba, da sta takoj odpotovala z možem v svojo domovino. Otroka sta pustila v porodnišnici, ker ni nihče mislil, da bi ostal pri življenju. Starši se za otroka dalje tudi niso nič brigali. Med tem časom je premoženje staršem silno naraslo, pa tudi vest se je začela oglašati zaradi zapuščenega otroka. Oče se je obrnil na nemškega konzula, in ta je res doglal, da otrok ni bil umrl, ampak živi. Se zdaj pri nekem ribiškem zakonem paru, ki je vzel otroka za svojega, ker ni imel lastnih otrok. Mame se je takoj napotila v Bari ter je v sedaj 20letnem ribiču vsled njegove spolne podobnosti z očetom takoj spoznala svojega otroka. Mladega ribiča so takoj vtaknili v mestno obleko in srečna mati je takoj odpotovala z njim v Nemčijo. Težavo dela sako to, ker mladenič ne razume nobene nemške besede.

* **Poroka po smrti.** V japonskem mestu Shisnoka sta se dva mlada Japonec, oziroma Japonci in Japonka, silno ljubila. Njuna najsrčnejša želja je bila, da bi se čim prej poročila. Toda oboji starši so bili proti poroki. Pa kakor že mnogokrat, tako se tudi v tem slučaju pokazalo, da prava ljubezen vse premaga. Mlada Japonca sta se vsedla v čoln, odpelala se na morje, tu sta se skupaj vezala z vrvoj ter skočila v morje. Naslednji dan je morje vrglo zaljubljeni par na suho. Ko je izvedel mestni župan za cel žalostni dogodek, je poklical starše k sebi, jih primerno oštel ter jim končno svetoval, naj se poroka izvrši vsaj po smrti, da bode ta mlada ljubimec srečno skupaj živela na onem svetu. Starši so bili tako ginjeni, da so takoj pripravili vse potrebno za poroko. Poroka se je izvršila popolnoma po predpisih in celo običajna darila so se zamenjala med obema družinama. In zdaj se mlada poročena kot mož in žena sprehajata po japonskem paradižu.

* **Pravda radi 900 milijonov.** Holandski feldmaršal Pavel Wirtz je svoj čas zapustil 900 milijonov, katere si je prisvojilo mesto Amsterdam. Zdjaj so se oglašili 203 feldmaršalovi sorodniki, ki so po narodnosti Nemei, Holandej in Belgijci. Ti so vložili proti občini amsterdamski ložbo, v kateri zahtevajo, da jim izroči vso Wirtzovo zapuščino. Te dni se je vršila prva obravnava, pri kateri je zastopnik občine priznal, da je občina res dobila 900 milijonov, ugovarjal pa je, da bi imeli Wirtzovi sorodniki pravico do teh milijonov, kar je stvar še nastarana. Ustanovilo se je društvo, ki bo prisililo nemške, holandske in belgijske sorodnike Wirtza do njihovega milijona.

nov, kar je stvar še nastarana. Ustanovilo se je društvo, ki bo prisililo nemške, holandske in belgijske sorodnike Wirtza do njihovega milijona.

* **Poroka štita.** Poroka štita se zviša vsako leto na 14 in pol milijona hektolitrov, kajti prebivalstvo na vsi zemlji vsako leto toliko več štita porabi. To je precejšen prirastek, vendar se pa štita pridela še več, kakor se ga porabi; pridela se ga namreč vsako leto povprečno 18 milijonov hektolitrov več. Kljub temu je pa razširjen strah, da bo nastala splošna lakota valed pomikanja štita, ker prebivalstvo vedno narašča, zemlja za pridelovanje štita se pa nič ne množi. Ta strah je pa neopravičen. Na svetu je še zelo mnogo zemlje, ki je zdaj še neobdelana, ki bo pa dajala še velikanski pridelek. V Kanadi je zemlje, ki meri 1600 kilometrov v širini in 500 kilometrov v dolžini, ki še čaka poljedelca. Ravnotako se nahajajo velikanska neobdelana zemljišča v Argentini, v Sibiriji in Mandžuriji. Radi pomankanja rodovitne zemlje se nam še ni treba bati svetovne lakote. Razmere so pa res v sedanjem času take, da strada ogromna večina prebivalstva.

Telefonska in brzojavna poročila.

Državnozborna volitev v Beli Kraljini.

Gradac, 18. oktobra. Pri današnji državnozborni volitvi je bilo tu oddanih za naprednega kandidata Gangla 69, za klerikalca Jarca po 28 glasov.

Novo mesto, Gangl 164, Jarc 146, neveljavnih 18.

Toplice, Gangl 46, Jarc 346.

Loka, Gangl 44, Jarc 52.

Vrh, Gangl 77, Jarc 20.

Semlč, Gangl 35, Jarc 198.

Delegacijsko zasedanje

Seja delegacijskega vojnega odseka.

S. — Dunaj, 18. oktobra. Ogrski delegacijski vojni odsek je imel danes dopoldne ob 10. sejo, v kateri je vojni minister Schönaich razvil vojni ekspoziciji. Govoril je najprvo o aneksijskem vprašanju in o velikih vojnih pripravah, ki so bile v onem času potrebne. Nekatere teh priprav so se v Avstriji za stalno uvedle, kar pomenja vsako leto 10 milijonov kron več vojaških potrebščin. Nato je govoril vojni minister Schönaich o uspehih, ki jih ima aneksijska kriza za reorganizacijo avstr. armade. Brez zvišanja rekrutnega kontingenta so nemogoče reforme, ki se ne morejo izvršiti. Pred vsem poudarja Schönaich, da je vsled cesarjeve milosti možno sedaj posameznim častnikom doseči penzijo že po 25 letnem službovanju. Poudarja tudi, da je reforma tudi zvišala vojaško mezdo in zboljšala vojaško hrano in da je to sedaj že mogoče realizirati. Poudarja nato potrebo, zvišanja dotacij fondov, ki so za to, da morejo posamezni vojaški oddelki več časa na leto žrtvovati vojaškim vajam. O gospodarskem pouku, ki se je z mnogih strani toplo priporočal, da naj se uvede v vojaštvo, pravi vojni minister, da tozadevne študije še niso končane. Nato je govoril o važnosti vojaške vzgoje mladine. Aneksijska kriza je nadalje pokazala, da trozveza naši monarhiji ne odstrani nevarnosti vojne tudi od več strani in da se radi tega moramo bolje oboroževati. Dveletnega vojaškega službovanja se je le mimogrede dotaknil.

Bančno vprašanje.

S. — Dunaj, 18. oktobra. Danes dopoldne ob 10. so se sestali avstrijski in ogrski strokovni referenti, ki umajo znova prerazčrtati vse gradivo, ki se tiče uredbe bančnega vprašanja.

Draginja živil.

S. — Dunaj, 18. oktobra. Draginja živil vedno bolj grozi. Danes so na Dunaju mesarji zopet poskočili pri cenah mesa kar za 30 vin. pri kilogramu.

Proces Brdlika - Koestranek.

M. — Praha, 18. oktobra. Proces češkega poslanca Brdlika proti ravnatelju avstrijskega železarskega kartelja Koestraneku in »Prager Tagblattu« se nadaljuje pred praško poroto 28. t. m.

Morilec avstrijske cesarice Elizabete — znorel.

M. — Pariz, 18. oktobra. »Matin« poroča iz Ženeve, da je morilec avstrijske cesarice Elizabete, Lucheni znorel. Včeraj je v svoji celici tako divjal, da ga je komaj bradalo 10 strežajev. Internirali so ga v ločeno podzemeljsko celico.

Spor med uredništvom in lastništvom lista »Na Zdar«.

G. — Moravica Ostrava, 18. oktobra. Med urednikom separatističnega lista »Na Zdar« Bulinom in centralističnim rudarskim »Unionom«, ki je lastnik lista, je prišlo do razdora. »Union« je namreč zahteval za se cenzuro člankov. Nato je

uredništvo Bullin vzel in sedeljeje arhiv, ter trgovske knjige, ter se namenaval preseliti v Kladno. V »Union« vlada vlad tega veliko razburjenje, separatistični delavci hočejo nastopiti in »Union« in ustanoviti novo organizacijo.

Reševanje srbskega prestolonaslednika.

S. — Beograd, 18. oktobra. Stanje prestolonaslednika Aleksandra se je čez noč zopet poslabšalo. Bajje je malo upanja, da prestolonaslednik okreva. Kraljeva rodbina in prebivalstvo Srbije je radi tega v velikih skrbih.

Nova železniška proga med Bolgarako in Turško.

M. — Sofija, 18. oktobra. Začela se je trasirati železniška proga Kjustendil - Komanovo, katere bo vezala kraljevstvo Bolgarsko z bolgarsko Macedonijo.

Kriza v turškem kabinetu.

M. — Carigrad, 18. oktobra. V turškem kabinetu je napočila kriza. Veliki vezir Hakki-paša, vojni minister Šefket-paša in finančni minister Džavid-paša so podali demisijo. Sultan baje demisije ni sprejel.

Odstavljen dvorni upravitelj.

M. — Beograd, 18. oktobra. Dvorni upravitelj Popović bo v kratkem odpuščen iz službe, ker je kriv, da pri manevrih v Nišu ni bilo dosti mineralne vode pri rokah in da je moral raditega prestolonaslednik Aleksander piti navadno vodo, kar je povzročilo njegovo bolezen. V Nišu so oboleli en stotnik in dva vojaka na legarju.

Novo grško ministristvo.

M. — Aten, 18. oktobra. Venezelos je pripravljen sestaviti nov grški kabinet.

Nemiri v Perziji.

M. — Teheran, 17. oktobra. Angleška vlada je dala perzijski vlad trimesečni rok, da uredi razmere v južni Perziji, sicer da bo primorana poslati iz Indije lastno angleško vojaštvo ter zasedati z njim južni del perzijske države.

Stavka železničarjev na Francoskem — končana.

M. — Pariz, 18. oktobra. Komitete stavkujočih železničarjev je danes ponoči razglasil, da se danes prične zopet z rednim delom na vseh francoskih železniških progah. Štrajk je torej končan.

Po zraku iz Amerike v Evropo.

M. — Pariz, 18. oktobra. Wellmanov zrakoplov ima že eno četrtno pota za seboj. Nek parnik na Atlantskem morju je vjel brezžični brzojav iz Wellmanovega zrakoplova, v katerem poročajo zrakoplovci, da so dobre volje in da imajo mnogo upanja, da srečno dokončajo svojo vožnjo. Zrakoplov se sedaj nahaja že 60 ur v zraku. Natančno se ne ve, kje se nahaja sedaj Wellmanov zrakoplov. Zato so v New Yorku za Wellmana v velikih skrbih, ker bi bil, ako se bi mu pripetila kaka katastrofa, brez vsake pomoči.

Velikanske povodnji.

M. — New York, 18. oktobra. V zahodnji Indiji so divjale strahovite nevihte in nastopile velikanske povodnji. Polovica mesta Havane je pod vodo. Več mest na otoku Kuba je popolnoma razrušenih. Na tisoče ljudi je poginilo na Kubi. Škoda znaša na milijone dolarjev. Več tisoč ljudi je brez strehe. Tobačni in sladkorni pridelek je popolnoma uničen.

Gospodarstvo.

— Trgovina z grozdem v Pulju.

Kakor poročajo iz Pulja, je množina grozdja, katerega so pripeljali na tukajšnji trg in ki je namenjena za trgovino na debelo, mnogo manjša, nego lansko leto; cene so bile letos precej višje. Leta 1910. so namreč pripeljali v Pulj 2607 stotov, in sicer 2487 stotov črnih in 120 stotov belih grozdov. Cena črnemu grozdu je varirala med 22 in 27 kronami, belemu pa med 26 in 28 kronami za stot. V pretečenem letu so pripeljali v Pulj 5782 stotov, dočim se je cena gibala med 8 in 16 K.

— Zoper prodajo lesa v Bosni.

Iz Trsta poročajo: Tržaška trgovinska zbornica je eklicala šestanek tržaških lesnih trgovcev, na katerem se je sprejela resolucija, ki oboja prodaje gozdov v Bosni. V resoluciji se naglašja, da je bila razpisana doba nedostatin in da razpolaganje na lesnem trgu sedaj ni tako, da bi ta večja produkcija 4 milijonov kubičnih metrov ne škodovala avstro - ogrski lesni industriji. Predvsem bi pa škodovala tržaški lesni trgovini, ki že sedaj trpi valed velike konkurence. Sklenilo se je, posredovati pri skupni in avstrijski vladi, da se prodaje izvrše čisto, ko bo boljše konjunktura.

— Sanacija tržaške »Banke popularne«. Iz Trsta poročajo: Sanacija tržaške »Banke popularne« hočejo prevzeti v Trstu zastopane dunajske banke, namreč kreditni zavod, dunajsko bančno društvo, union - banka in anglo - banka. Te banke se posve-

tujejo o sanacijskem načrtu, katerega naj skupno izpolnijo, ter na ta način zavod rešijo.

— Trboveljska premogokopna družba. Kakor poroča dunajski »Allgemeine Zeitung«, je še negotovo, če bo trboveljska premogokopna družba izplačala za pretečeno leto kako dividendo.

— Odpremljanje poštnih pošiljatev iz Avstrije v Bosno. Ker se še čisto slišijo pritožbe radi tega, da se otni iz Avstrije v Bosno le »via mare« odpravljajo in radi tega z občutnimi zamudami na naslovne kraje dospevajo, se zainteresovanim trgovskim krogom in strankam ponovno naznanja, da se kakor je bilo v tozadevnem svojedobno izdanem razglasu izrečno omenjeno, pošiljatev omotov, kakor tudi pisma z napovedano vrednostjo iz Avstrije v Bosno-Hercegovino običajno odpravlja čez Dalmacijo s pomorskimi poštmami, katere pot naravno zahteva daljšo prevaževalno dobo kakor ono čez Ogrsko, da pa je odpošiljateljem slobodno pri omotih in pismih z napovedano vrednostjo, naslovljenih v Bosno-Hercegovino, pri katerih želi hitrejši prevoz, zahtevati odpremljenje »čez Ogrsko«. V ta namen mora odpošiljalec pri omotih toliko na spremnici, kakor tudi na omotu samem, pri pismih z napovedano vrednostjo na pismu pristaviti opazko »via Ogrsko«.

— Zavarovanje zoper povodnji. Vodno-gospodarska zveza avstrijske industrije razpošilja publikacijo o potrebi zavarovanja zoper povodnji. V tej se pravi: Pri nas nimamo še možnosti, zavarovati se zoper različne škode povzročene po vodi. Povodnji v Parizu, ki je uničila in v nevarnost postavila vrednosti milijard, zadnje velike povodnji v Avstriji, Nemčiji i. t. d. najboljše dokazujejo, kako potrebna je taka skrb. Hiše, kakor tudi tovarne, skladišča, zaloge, stroji in hišna oprava, polja in poljski prideiki, rudniki, ceste itd. so vedno izpostavljeni nevarnostim, ki prete od vodovja. Dandanes mora podjetnik, ki ima napravo z vodno silo, sam nositi veliki katastrofični tveganje in to vpliva gotovo večkrat ovirajoče na izrabo vodnih moči, ki kakor znano zahteva velike investicije kapitala. Tudi posojila za naprave z vodno silo se zaradi tega težje dobe, ker se obstoje vrednosti objekta z zavarovanjem ne varuje, ker mora upnik računati s tem, da se njegova realna zastava uniči. Šele tedaj bo torej mogoče, dobiti za izrabo vodnih sil potrebne kredite, če se bodo naprave lahko zavarovale. Seveda morajo zavarovalni pogoji tudi taki biti, da je zavarovanje gospodarsko mogoče. Vsaj je riziko popolnoma odvisen od krajevnih razmer in se zelo izpreminja. Vendar je pa mogoče, zavarovanje srednjih rizikov pri primerni udeležbi izvesti proti zmernim pogojem. Predno se morejo v tem oziru storiti obvezni predlogi, bi bilo potrebno, poizvedeti, če bi se dobilo zadostno število interesentov za to novo zavarovalno pogojo in kakšni objekti bi se zavarovali. Vodno-gospodarska zveza avstrijske industrije se obrača torej na vse interese s prošnjo, naj stopijo z njo v stik, in naj izpolnijo vprašalno polo, ki naj služi v informacijo. Izrecno se pripominja, da je glavni namen teh informacij, ki so seveda strogo tajne, ta, omogočiti, da se natančno presodi vse vprašanje.

Izjava.*)

Na izzivanje g. Cimermana v sobotnem »Slovenskem Narodu« konstatiram samo sledeče: Na obnem zboru pred tremi leti, na katerem je bil izvoljen Cimerman v odbor, je bilo odborniško mesto na ponudbo večini mojih prijateljev, ki bi bili uspešneje rovali proti odboru, kakor pa Cimerman, vendar pa tega niso hoteli storiti. Nesmisel je torej, ako trdi, da je bil ravno on poslan v odbor razdirat. Da bi se bil pa prikupil takrat vsemogočnemu g. Boltavzarju, mu je začel pripovedovati, da je on »poslan« v odbor, delat proti njemu, da pa je izprevidel, da ima Boltavzar prav, da ga visoko čista itd., in res je bil na prihodnjem obnem zboru izvoljen za podstarost. Ako trdi purgarski dopisnik, da Cimerman laže, ima čisto prav in Cimerman naj ga toži. Če ga pa ne pozna, naj toži mene, ker jaz trdim isto. — Značilno je tudi, da odklanja Cimerman odbornišvo v »Društvo za zgradbo doma«, ki res nekaj dela, on hoče biti samo odbornik nedelavnega »Sokola«.

Sp. Šiška, dne 15. oktobra 1910.

Dragotin Mohar.

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Basto Pastenčič.

Za nerazvne in slabotne belinke, ki težko prenašajo kavo, ni boljše pijače nago »Kufek«, kakor na mlaka.

Meteorološko poročilo.						
Vidno nad morjem 300-2. Srednji mesni dek 720-9 met						
Oktober	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	
17.	2. pop.	740.1	12.8	sl. jug	jasno del. oblač.	
18.	7. zj.	740.8	6.7	2-4	megla	

Srednja včerašnja temperatura 8-0°, norm. 10-2°. Padavina v 24 urah 0.0 mm

Globoko potrtega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom prežalostno vest, da je naša iskreno ljubljena, nepozabna mati, stara mati, sestra in teta, gospa

Frančiška Podboj roj. Arko

v ponedeljek 17. t. m. ob polu 2. uri popoldne, previdena s sv. zakramenti za umirajoče, v 55. letu starosti, po kratki bolezn, mirno v Gospodu zaspala.

Truplo predrage rajnice se prepelje dne 19. oktobra iz deželne bolnišnice v Ljubljani v Žužemperk, kjer se položi na ondnotnem pokopališču k večnemu počitku.

V Ljubljani, 17. oktobra 1910.

Zaljubljeni rodbini Podboj in Arko.

Večja mesečna soba

v Florjanski ulici ali na Starem trgu vzame se takoj ali za november v najem. Ponudbe pod »soba« na upravništvo »Slovenskega Naroda«. 3466

Lep lokal

se odda s februarjem na Mestnem, trgu najbolj pripraven je za modistinjo, poizve se pri Fr. Igljcu, Mestni trg. 3485

Kontoristinja

večja slovenskega, nemškega, hrvaškega ter nekoliko italijanskega jezika, ki je službovala pri večjih podjetjih, išče službo. — Fonudbe naj se blagovno pošlato na upravništvo »Slovenskega Naroda« pod šifro: »Kontoristinja«. 3487

Urna prodajalka

že bolj odrasla spretna v manufakturni in špecerijski stroki, slovenščine in nemščine zmožna, zanesljiva, se koncem tega leta sprejme za voditeljico na doželi. Nemško pisane ponudbe pod »Zvesta in zanesljiva« na uprav. »Sloven. Naroda«. 3489

2½ kg

samo tehta

'Standard Folding'

pisalni stroj iz aluminija. Ima vse moderne vrline, solidna konstrukcija. Cena nizka. Zahtevajte cenike in razkazovanje stroja od 3205

zastopstva „Standard Folding“

Ljubljana, Turjaški trg 4, II.

Najboljša ura sedanjosti:

zlatu, srebru, tuku, niklajnastu in jeklenu se dobi samo pri

H. SUTTNER

Ljubljana, Mestni trg.

Lasna tovarna ur v Švic.

